

DE TRAGEDIE VAN DE COMMONS

OPINIE ●●●●

foto: Matthew Bowden

► Hardin ontwikkelde de theorie over The Tragedy of the Commons. Een common is een natuurlijke hulpbron die je gezamenlijk exploiteert, bijvoorbeeld een weiland, een bos, een meer, een rivier of een zee.

Beeld jezelf eens een dorpje in met 1 schaap op een stuk schapenweide en precies genoeg gras voor 1 schaap. Dan is er geen overbegrazing en sprake van een duurzaam systeem.

Een rationele boer wil op die grote gezamenlijke weide 2 schapen neerzetten: de weide wordt overbelast, de schapen worden magerder en geven per stuk minder melk. Maar in totaal is de opbrengst wel meer. De voordelen gaan naar de boer en de nadelen deelt hij met de medeboeren. Als al die boeren dat doen is de milieuschade enorm en dreigt het systeem in te storten.

Nu zijn er een aantal oplossingen. We gaan hekjes plaatsen op die grote weide. Dit heet privatisering. Hierdoor worden de commons opgedeeld. Zijn er 20 boeren, dan ook 20 stukjes grond. Iedere boer wordt individuele bezitter van de grond, zodat ook de nadelen

voor zijn rekening zijn. Dit systeem is echter niet optimaal. Het ene moment is er net een lammetje geboren en is er meer gras nodig, terwijl de buurman op dat moment een oude koe heeft, die minder gras gebruikt.

Een tweede oplossing is controle door de staat. Aan de rand wordt een politieagent neergezet, die erop toeziet dat er geen extra schaap op de weide komt. Nadeel is dat deze politieagent betaald moet worden.

Het moet toch mogelijk zijn, om zonder extra kosten en extra nadelen met zijn allen die commons goed te beheren? Oplossingen kunnen zitten in benaderingen van het beheer: vanuit de groep, vanuit de overheid of vanuit private of marktdeelnemers. Nu ziet men in de wereld volgens Ostrom dat noch de overheid, noch de markt uniform succes boekt in een duurzaamheidsbeleid van natuurlijke hulpbronnen. De oplossing zal dus vanuit de groep zelf moeten komen.

Ostrom heeft hiervoor een aantal principes ontwikkeld. Hij kwam met het idee van de "Institutions for collective actions", een aantal voorwaarden hoe je duurzaam de commons

► Visualiseer eens een land, niet zo ontwikkeld als Nederland, maar een land in ontwikkeling. Hoe werkt hun economische systeem op kleine schaal en hoe gaan zij om met hun common goods? Lokale economieën bestaan daar niet uit pizzeria's en gsm-shops, maar vooral uit dorpjes met kleine boeren. Elke streek heeft zijn eigen soort inkomstenwinning. Sommige dorpen zijn ontstaan rondom een mijn, anderen weer aan de rand van een bos. Daar halen ze allerlei producten voor zowel eigen gebruik als voor de export.

als groep kunt beheren. Institutions zijn concepten, die door mensen gebruikt worden in herhalende situaties, georganiseerd door regels, normen en strategieën. De grenzen moeten helder gedefinieerd zijn. De regels van gebruik moeten worden aangepast aan de lokale situatie. Zo moeten de regels over hoe de common beheerd wordt door mensen die het beheren zelf vastgesteld te worden en is de monitor of politie verantwoordelijkheid schuldig aan die lokale beheerders, niet aan de staat. Er moeten gradaties in straf zitten bij overtreding. Van tevoren moeten er conflictmechanismen met lage kosten bestaan. Ten slotte moet het recht, dat zo'n dorp zichzelf organiseert, gerespecteerd worden door de staat. Toch mislukt het beheren van een common vaak, bijvoorbeeld als de vraag enorm is voor 1 specifiek product uit het bos. De reden van het mislukken van ontwikkelingswerk is vaak ook te herleiden tot 1 van de voorwaarden van Ostrom, zoals het erbij betrekken van de lokale bevolking vanaf het begin van een ontwikkelingsproject. Mensen en organisaties trekken altijd individuele belangen boven gemeenschappelijke belangen; het eigen voorbestaan gaat voorop en dit leidt altijd tot een 'tragedy of the commons'.

Viola van Alphen

► Bronvermelding:

- Garrett Hardin, "The Tragedy of the Commons," *Science*, 162 (1968): 1243-1248
- Elinor Ostrom, *Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action*, (1990) New York: Cambridge University Press